

DECLARAȚIE PENTRU ACCELERAREA COLABORĂRII

-să punem Inteligența Artificială în slujba cetățeanului

și mediului de afaceri-

Preambul

Inteligența artificială (IA), știința și ingineria care studiază și creează sisteme inteligente, a devenit o forță disruptivă care revoluționează domenii dintre cele mai diverse, precum îngrijirea sănătății, finanțe, drept, asigurări, resurse umane, comunicare, educație, energie, transporturi, producție, agricultură, apărare etc. Ca urmare a disponibilității tot mai crescute a puterii de calcul, a accesului la cantități masive de date și a avansului tehnologic al senzorilor, tehnicile IA (cum ar fi raționamentul, procesarea imagistică și algoritmi de învățare automată) au devenit facilitatori puternici ai automatizării, analizei predictive și interacțiunii om-mașină.

Progresele tehnologice recente au pus IA în prim-planul inovării industriale, ceea ce face IA un factor puternic al transformării digitale în toate sectoarele tehnologice. În prezent, transformarea digitală și sustenabilitatea sunt principalul motor al creșterii industriale. Se estimează că IA ar putea adăuga peste 2,7 trilioane (1) de euro economiei europene până în 2030, contribuind la optimizarea proceselor de producție și la creșterea productivității.

Introducere

România a contribuit în mod direct la progresele remarcabile ale domeniului tehnologic din ultimele decade, atât în mediul academic, cât și în mediul de business.

Potențialul uman de care România dispune trebuie să fie valorificat și să conducă la o capitalizare semnificativă a avantajelor pe care le deținem, atât la nivel UE cât și la nivel global. Mai mult, aceste eforturi pot fi susținute din plin prin prezența de excepție a specialiștilor români în cadrul universităților și companiilor de renume din toată lumea.

Credem că este necesară o abordare integrată și sistematică a domeniului IA, de un cadru de investiții predictibil și de o legislație corespunzătoare, pentru a permite o dezvoltare tehnologică robustă și sigură, prin implicarea tuturor părților interesate în acest demers.

Avem nevoie urgentă de o agendă națională pentru IA, care să ofere o strategie națională susținută de mediul academic, industrie și guvern. Trebuie să fie realizate investiții substanțiale în cercetare-dezvoltare-inovare, pentru a crește competitivitatea țării și bunăstarea cetățenilor, și a putea concura în condiții avantajoase, în plan european și internațional.

Trebuie făcute eforturi pentru creșterea calității sistemului educațional de IA și, prin urmare, a capacității de formare a unui fond național de talente IA. Mediul academic, industria și instituțiile guvernamentale ar trebui să creeze o alianță națională puternică pentru IA, spre a promova cercetarea și dezvoltarea în IA. De asemenea, sunt necesare investiții solide în infrastructura tehnologică și accesul la date de calitate pentru cercetare (mai ales din mediul public), spre a permite exploatarea și valorificarea beneficiilor IA.

Salutăm lansarea de către Autoritatea pentru Digitalizarea României a proiectului “*Cadru strategic pentru adoptarea și utilizarea de tehnologii inovative în administrația publică 2021-2027 – soluții pentru eficientizarea activității*” și asigurăm partenerul desemnat pentru implementarea proiectului, Universitatea Tehnică din Cluj Napoca, de tot sprijinul nostru.

Arii de colaborare (în acord cu declarația UE)

- Sporirea capacității tehnologice și industriale a României în IA și adoptarea acesteia, inclusiv printr-un acces mai bun la datele din sectorul public; acestea sunt condiții esențiale pentru a influența dezvoltarea IA, alimentând modele de afaceri inovatoare, contribuind astfel la creșterea economică și la crearea de noi locuri de muncă specializate.
- Abordarea provocărilor socio-economice, cum ar fi transformarea pieței forței de muncă și modernizarea sistemelor de educație și formare, inclusiv perfecționarea și recalificarea cetățenilor. Este necesară asigurarea unui flux continuu de formare (conștientizare și specializare) în IA, care să crească fondul de cultură și competențe în IA a populației.
- Asigurarea unui cadru juridic și etic adecvat, bazat pe drepturile și valorile fundamentale ale UE, inclusiv pe drepturile omului, democrație și statul de drept, respectând confidențialitatea și protecția datelor cu caracter personal, precum și principii precum transparența și responsabilitatea.
- Crearea unui Consiliu Național pentru Inteligența Artificială, calibrat pe nevoile dinamice de dezvoltare a domeniului IA, care să dezvolte și să gestioneze o agendă de cercetare-dezvoltare în IA, în baza unui set de priorități strategice. CNIA ar trebui să urmărească inclusiv direcțiile de cercetare fundamentală în IA, necesitățile de dezvoltare multidisciplinară, asigurarea unui climat tehnologic de încredere, asimilarea și adaptarea aspectelor cu caracter social, asigurarea explicabilității, conștientizarea și responsabilitatea în IA.
- Crearea unui Institut Național de Inteligență Artificială reprezintă un factor esențial, de maximă oportunitate și necesitate pentru România, spre a permite implementarea și urmărirea tehnică a direcțiilor strategice stabilite de CNIA. Organizat sub formă de Hub de Inovare Digitală, INIA trebuie să faciliteze colaborarea tuturor părților interesate de domeniul IA (din țară și din străinătate), să funcționeze pe principii de flexibilitate, deschidere și incluziune, să gestioneze fondul de specialiști în IA și să asigure condițiile de funcționare autonomă, pe termen lung, a ecosistemului IA românesc.
- Direcția Generală pentru Cercetare și Inovare a Comisiei, condusă de comisarul Mariya Gabriel, va stabili o abordare mai prudentă în angajamentele cu țările din afara UE în domeniul cercetării, inovării și educației, având ca scop creșterea

cooperării cu națiunile care împărtășesc valorile blocului, protejând în același timp Cercetări finanțate de UE de la cei care doresc să abuzeze de sistem. Liderii politici din Europa devin din ce în ce mai preocupați de furtul proprietății intelectuale și de utilizarea autoritară a tehnologiilor cu dezvoltare rapidă, precum AI, de către alte state.

- La nivel regional, în cadrul Inițiativei celor 3 Mări (3SI) va fi susținută cooperarea pentru identificarea de proiecte naționale cheie în domeniul științei, educației și inovării, contribuind la viziunea 3SI, a valorii adăugate și la îmbunătățirea permanentă a nivelului de trai din Europa Centrală și de Est. Ca o consecință a acestei colaborări, țările din regiunea 3SI pot ajunge să joace un rol mult mai proactiv atunci când vine vorba de modelarea viitorului tehnologic și digital al Uniunii.
- Parteneriatul transatlantic poate fi susținut și îmbogățit cu componenta AI, prin aderarea la Parteneriatul Global pentru Inteligența Artificială (GPAI), o inițiativă care susține cooperarea internațională pentru proiecte de cercetare în domenii cheie. Organizația își propune să dezvolte tehnologii AI într-un mod responsabil și de încredere. Membrii fondatori sunt: Australia, Canada, Franța, Germania, India, Italia, Japonia, Mexic, Noua Zeelanda, Coreea de Sud, Singapore, Slovenia, Marea Britanie, Statele Unite și Uniunea Europeană (ca entitate juridică). Pe 4 Decembrie 2020, Parteneriatului i s-au adăugat Polonia, Brazilia, Olanda și Spania.

Direcții de acțiune

- Abordare cuprinzătoare și integrată în domeniul IA pentru a spori competitivitatea, atractivitatea și excelența în cercetare și dezvoltare în IA.
- Crearea unui cadru formal de discuții cu părțile interesate cu privire la IA și sprijinirea dezvoltării unei comunități largi și diverse de părți interesate într-o „Alianță națională pentru IA”, pentru a conștientiza și încuraja dezvoltarea IA într-un mod care să maximizeze beneficiile sale pentru economie și societate.
- Luarea în considerare a priorității finanțării cercetării-dezvoltării-inovării, dar și a producției și implementării ulterioare a IA.
- Participarea activă la schimbul de opinii cu alte state membre și cu Comisia, cu privire la agendele și strategiile de cercetare în domeniul IA pentru a crea sinergii în schemele relevante de finanțare a cercetării-dezvoltării-inovării din întreaga Europă.
- Cooperarea privind consolidarea centrelor de cercetare IA.
- Înființarea unei rețele dense de centre de inovare digitală (DIHs) la nivel național.
- Sprijin pentru modelul “open research” pentru a face IA disponibilă și benefică administrațiilor guvernamentale și tuturor companiilor, în special IMM-urilor și companiilor din sectoarele non-tehnologice.
- Promovarea celor mai bune practici privind procurarea și utilizarea IA în administrațiile guvernamentale de orice dimensiune, la orice nivel, și în sectorul public, în general.
- Contribuția la eforturile de a pune la dispoziție mai multe date din sectorul public, îmbunătățirea reutilizării datelor de cercetare științifică rezultate din finanțarea publică (fără a aduce atingere drepturilor, reglementărilor și libertății contractuale existente).

- Organizarea de sesiuni de lucru comune mediului privat și cel public. Prezentarea problemelor și a propunerilor de soluționare într-un mod transparent și cuantificabil.
 - Analiza limitelor tehnologice care implică IA și impactul asupra cetățenilor
 - Asigurarea unui schimb de opinii cu privire la aspectele etice și legale referitoare la IA, pentru a asigura o implementare responsabilă a IA.
 - Luarea măsurilor care contribuie la sustenabilitatea și încrederea soluțiilor bazate pe IA, (îmbunătățirea securității informațiilor, promovarea siguranței, vigilența în proiectare și implementare, respectiv creșterea responsabilității sistemelor de IA);
 - Asigurarea că oamenii rămân în centrul dezvoltării, implementării și luării deciziilor IA, prevenind crearea și utilizarea dăunătoare a aplicațiilor IA, concomitent cu diseminarea, informarea și evanghelizarea pentru înțelegerea publică a IA.
 - Asigurarea unui schimb de opinii cu privire la impactul IA pe piețele muncii și promovarea celor mai bune practici cu privire la modul de atenuare a acestui impact.
 - Adoptarea de măsuri în educație și formare practică privind abilitățile care trebuie dobândite pentru a permite cetățenilor să beneficieze de IA și să asigure stabilitatea socială.
- (1) <https://www.pwc.co.uk/economic-services/assets/macroeconomic-impact-of-ai-technical-report-feb-18.pdf>, page 46

<https://innovator.news/ai-in-the-eu-a-2-7-trillion-opportunity-69090de446e8>